

نختم لوند

چهارمین جشنواره بینالمللی
فیلم و تئاتر

شجاک خەلق نە شەرباتی

عزى ختم لومر

چومرللىك ساجىمال

(هېكايىلەر)

شىنجاڭ خەلق نەشرىياتى

图书在版编目(CIP)数据

戴面纱的丽人：维吾尔文/艾合塔木·吾买尔著. —乌鲁木齐：新疆人民出版社，2008. 8

ISBN 978—7—228—11821—2

I. 戴… II. 艾… III. 短篇小说—作品集—中国—当代—维吾尔语（中国少数民族语言） IV. I247.7

中国版本图书馆 CIP 数据核字（2008）第 135765 号

作 者	艾合塔木·吾买尔
责任编辑	巴力江·孜帕尔
责任校对	阿依古丽·萨比提
特约校对	亚森·扎依莫夫
封面设计	艾克拜尔·萨力
出版发行	新疆人民出版社
电 话	(0991)2827472
地 址	乌鲁木齐市解放南路 348 号
邮 编	830001
印 刷	新疆金版印务有限公司
经 销	新疆维吾尔自治区新华书店
开 本	880×1230 毫米 1/32
印 张	10.25
版 次	2008 年 10 月第 1 版
印 次	2008 年 10 月第 1 次印刷
印 数	1—5000
定 价	30.00 元

چۈمبەللىك ساھىبجامال (ھېكايىلەر)

ئاپتورى : ئەختەم ئۆمەر

مەسئۇل مۇھەررىرى : بارىجان زەپەر

مەسئۇل كوررېكتورى : ئايگۈل سابىت

تەكلىپلىك كوررېكتورى : ياسىن زايىموف

مۇقاۋا لايىھىلىگۈچى : ئەكبەر سالھ

نەشر قىلىپ تارقاتقۇچى : شىنجاڭ خەلق نەشرىياتى

تېلېفون : 0991-2827472

ئادرېسى : ئۈرۈمچى شەھىرى جەنۇبىي ئازادلىق يولى 348 - نومۇر

پوچتا نومۇرى : 830001

باسقۇچى : شىنجاڭ جىنپەن مەتبەئەچىلىك چەكلىك شىركىتى

ساتقۇچى : شىنجاڭ ئۇيغۇر ئاپتونوم رايونلۇق شىنخۇا كىتابخانىسى

فورماتى : 880×1230 مىللىمېتىر 1/32

باسما تاۋىقى : 10.25

نەشرى : 2008 - يىل 10 - ئاي 1 - نەشرى

باسمىسى : 2008 - يىل 10 - ئاي 1 - بېسىلىشى

تىراژى : 1-5000

كىتاب نومۇرى : ISBN 978-7-228-11821-2

باھاسى : 30.00 يۈەن

مۇندەرىجە

1	يىراققا تارالغان قوڭغۇراق ئاۋازى .....
5	ئاخىرقى تەلەپ .....
9	بىلەنچى بوۋاي .....
13	قېبرى قىز .....
23	ئوغلنىڭ سۆيگىنى .....
27	ئىنسان .....
31	قارغىش قېپى .....
36	دوستۇمنىڭ چۈشى .....
42	توغاچ .....
45	سەھەردە .....
48	ئاق لەيلەك .....
53	سۈت ساتقۇچى قىز .....
56	ھېلىقى يەر .....
61	نازىنىن .....
70	ئامۇت .....
72	كونا مەنسەپدار .....
78	ياشاش ئۈچۈن .....

85	..... بىچارە مەلغۇن
95	..... مېنىڭ سەھراىرىم ، سىلەر نېمە كويدا
114	..... مۇزاكىرە
116	..... ئاتا ۋەسىيىتى
125	..... يۈرەكتە ساقلانغان سىر
133	..... ئاخشامقى پەرىشتە
143	..... سېغىنىش كۈيى
152	..... مازار غوجام
155	..... قىزىل قۇرت
161	..... تاماكا
167	..... ئاق جۇۋان
178	..... كېچىدىكى چاي
186	..... نىياز كۆڭزىنىڭ شەرىپى
197	..... غازاڭ خالتىسى
206	..... سۆيگۈ قەدرى
213	..... خەير - خوش ، ئاپتاپپەرەسلىك
222	..... بىزنىڭ ئۆرۈك
229	..... ئۆلۈم تەھدىتى
245	..... گىلاس لەۋ
260	..... ئۆلمىگەن ئۈمىتلىرى
282	..... قەلەندەرنىڭ جەندىسى
287	..... بېدىك
293	..... بىز تىرىك ئادەملەر
299	..... تەدبىر
316	..... يۇلتۇزسىز كېچە

يىراققا تارالغان قوڭغۇراق ئاۋازى

— ئۇ نېمىنىڭ ئاۋازى؟

ھارۋىكەش تەئەججۈپلەنگەن ھالدا بىردە سادىققا، بىردە ئۇنىڭ ئايالىغا قارىدى. سادىق ئۈندىمەستىن پۈتۈن زېھنى بىلەن ئاۋازنى تىڭشماقتا. ھارۋىكەش بىر نەرسە دەي دەپ ئاغزىنى ئۆمەللىدى، گېپىنى ئىچىگە يۇتۇۋېتىپ، ئالدىغا قاراپ ئاتنى قامچىلىدى. سادىقنىڭ ئايالى قايقارا، مايلانغان كالتە بۇدۇر چېچىنى يولىنىڭ ئاچچىق شور توپىسىدىن ساقلاش ئۈچۈن باش - كۆزىنى ئورنىۋالغانىدى.

سادىق ئوفىستىر بولۇپ، توي قىلغاندىن بېرى ئايالىغا يۇرتى ۋە ئاتا - ئانىسىنى كۆرسىتىش پۇرسىتىگە ئىگە بولالمىغانىدى. مانا ھازىر ئۇلار ئايروپىلاندىن چۈشۈپ ئاپتوبۇسقا، ئاندىن مانا بۇ ھارۋىغا ئولتۇرۇپ سادىقنىڭ يېزىسىغا قاراپ يولغا چىققانىدى. يول بويىدا قاتار كەتكەن جىگدىلەر بولۇپ، غۇزمەك - غۇزمەك مېۋىلىرى كۈز ئاپتېپىدا ئالتۇندەك پارقرايتتى. كۆز يەتكۈسىز شورلۇق، قاقاسلىق تۈزلەڭنى كۆرۈپ ئايالىنىڭ ئەرۋايى ئۇچتى: — ۋاي - ۋاي، ماۋۇ يولنىڭ ئەسكىلىكىنى، نېمىدېگەن قاقاسلىق يەرلەر بۇ؟ توپىغا كۆمۈلۈپ كېتىدىغان بولدى كىشى!... ۋۇي راست، بۇنداق يەردە نېمە بولىدۇ؟ ۋاي بېچارىلەرەي، بۇ شورلۇقتىن نېمە ئېلىپ، قانداق جان باققاندۇ؟ سادىق، يۇرتىڭىز مۇشۇنداق قاقاسلىقمىتى؟ گىياھ ئۈنمىسە بۇ يەردە!

ھارۋىكەشنىڭ چىرايى ئۆڭدى. سادىق ئايالىغا ئالىيىپ

قويۇۋىدى ، ئايال سۆزلەشتىن توختىدى . يىراقتىن قارا كۆرۈنۈپ تۇرغان يېزىدىن يېقىملىق ، زىل قوڭغۇراق ئاۋازى كەلمەكتە ئىدى . سادىق ئۇنى پۈتۈن دىققىتى بىلەن ئاڭلىماقتا . ھارۋىكەشمۇ سادىقنى ئاشۇ ئاۋازنى ئاڭلىيالمىي قالمىسۇن دېگەندەك ، ئاتنى ئىلگىرىكىدەك ۋارقىراپ - جارقىراپ ھەيدىمەستىن ، ئۆز مېڭىشىغا قويۇۋەتكەنىدى . ئۇ پات - پات سادىققا يەر ئاستىدىن قاراپ قوياتتىۇ ، گەپ قىلمايتتى .

— سادىق ، مەن سىزدىن سوراۋاتىمەن ، ئۇ نېمىنىڭ ئاۋازى ؟ — سادىقنىڭ ئايالىنىڭ ئىچى پۇشۇپ ، يەنە سورىدى .
— قوڭغۇراقنىڭ ئاۋازى . بۇرۇن بىزنىڭ مەھەللىدە مەكتەپ يوق ، بىرلا سىنىپ بار ئىدى . ئۇ قوڭغۇراق ئاشۇ سىنىپنىڭ قوڭغۇرىقى . مەن ئاشۇ يەردە باشلانغۇچ مەكتەپنى تۈگەتكەن...

— ھازىرمۇ ئاشۇ بىرلا سىنىپ بارمۇ ؟
— ياق ، ھازىر چوڭ مەكتەپ بار .
— سىزنىڭ مەھەللىڭىزدىمۇ ؟
— ياق ، سەل نېرىغا كۆچۈپ كەتتى .
— مەكتەپنىڭ قوڭغۇرىقىنى ئاشۇنداق ئۇزۇن چالامدۇ ؟
خۇددى ساراڭ بولۇپ قالغاندەك...

سادىقنىڭ چىرايى تاتىرىپ كەتتى :
— ئۇنى بۇرۇن مەن چالغان...
ئۇ گېپىنى داۋاملاشتۇرالمىي قالدى . ئېرىنىڭ چىرايىنى كۆرۈپ ئايال ھەيران قالدى .
— نېمەنداق ، چىرايىڭىز بۆلەكچە بولۇپ كەتتىغۇ ؟ بىر يېرىڭىز ئاغرىۋاتامدۇ ؟...

سادىقنىڭ چىرايى تېخىمۇ تاتىرىپ ، لەۋلىرى تىترەپ كەتتى :
— ئۇنى ئانام چېلىۋاتىدۇ...

شۇ سۆزنى دېيىشى بىلەنلا ئۇنىڭ كۆزلىرىدىن تاراملاپ ياش تۆكۈلدى .

ئايال خىجىل بولغىنىدىن شەلپەردەك قىزىرىپ ، يەرگە

قارۋالدى . سادىقمۇ ، ھارۋىكەشمۇ ئۈندىمەيتتى ، قوڭغۇراق ئاۋازى بارغانسېرى يېقىنلىماقتا ئىدى . ئۇنىڭ بىر خىل رېتىمدا چوڭۇلداپ ئاڭلىنىۋاتقان زىل ئاۋازى جىمجىتلىق ھۆكۈم سۈرگەن بىپايان يېزا ئاسمىنىدا ئەكس سادا پەيدا قىلىپ ، يىراق - يىراقلارغا ئاڭلىناتتى...

ھارۋا مەھەللىگە كىرىپ كەلدى . ئېرىق بويىدا سېغىز لايدىن قونچاق ياساپ ئوينىۋاتقان بالىلار ئۇلارغا ھەيرانلىق بىلەن تىكىلىشتى . كۈتۈلمىگەندە ئۇلار ئىچىدىن بىرى :

— ھەي باللا ، ئاۋۇ ھارۋىدىكى ئاچاش ھېلىقى ئۆتكەندە كۆرگەن كىنودا چىققان ئاچاش شۇ ! — دېگەندى ، بالىلار شۇئان قوللىرىدىكى لايىنى تاشلاپ ، چۇرقىرىشىپ ھارۋىنىڭ كەينىگە كىرىۋالدى . قوڭغۇراق ئاۋازى مەھەللە ئىچىدە ئاجايىپ سۈزۈك ، مۇڭلۇق ئاڭلىناتتى . سادىق ھارۋىدىن سەكرەپ چۈشتى - دە :

— ئانا ... ئانا ... — دېگىنىچە كىچىك بالىلاردەك ئالدىغا قاراپ يۈگۈردى . قوڭغۇراق ئېگىز قېرى ئۈجمىنىڭ شېخىغا ئېسىلغان بولۇپ ، بىر ئايال ئۆگزىدە تۇرۇپ ئۇنىڭ ئۇزۇن ، ئاق تانىسىنى ھەدەپ سىلكمەكتە ئىدى .

— ئاشۇ ئايال سادىقنىڭ ئانىسى ھاۋاخان شۇ ، — دېدى ھارۋىكەش . سادىقنىڭ ئايالى تېخىمۇ ھەيران بولۇپ ، قېيىنلىقىغا تىكىلگىنىچە قېتىپ قالدى . ھاۋاخان ئاچىنىڭ چاچلىرى چۈۋۈلۈپ پاختايغان ، كىيىملىرىگە ھەرخىل قۇراق - لاتا ، شويىنا ، دەرەخ يوپۇرماقلىرى ئېسىلغان ھالەتتە ئىدى . ئۇ نېمىلەرنىدۇر دەپ ، بىردە كۈلۈپ ، بىردە يىغلايتتى . ئۇ سادىقنىڭ ئۆگزىگە چىقىپ ، ئۆزىگە يېقىنلاپ كەلگىنىنىمۇ تۇيىمىدى .

— ھاۋاخان بەكمۇ ئوبدان ئايال ئىدى ، — دەپ چۈشەندۈردى ھارۋىكەش ، — سادىق ئەسكەرلىككە كېتىپ ، ئىككى يىلدىن كېيىن تۇيۇقسىز ئۇنىڭ ئۆلۈم خەۋىرى كەلدى . ھاۋاخان شۇنىڭدىن بېرى تولا يىغلاپ ئېلىشىپ قالدى . كېيىن ... ئۇ خەۋەر يالغان بولۇپ چىقتى . ئەسلىدە سادىق ئېغىر يارىلىنىپ ساقايغانىكەن . ئەمما

ئانىسى ساقايمىدى . سادىق كىچىك چېغدا ، دائىم سەھەردە ساۋاقداشلىرىنى مەكتەپكە چىلاپ ئاشۇ قوڭغۇراقنى چالاتتى .
 ھاۋاخان سادىقنىڭ ئۆلۈم خەۋىرىنى ئاڭلاپلا ، ئاشۇ قوڭغۇراق تانىسىغا ئېسىلىپ : «ئەھ ... بالام سادىق ! سەن قەيەردە؟ ...»
 قوڭغۇراقنى چالسام ، ئانا دەپ يېنىمغا كېلەرسەنمۇ! ...» دەپ يىغلاپ كەتكەنىدى . كېيىنكى كۈنلەردە مۇشۇنداق بولۇپ قالدى .
 ھارۋىكەشنىڭ سۆزى تۈگىمەستىن سادىقنىڭ ئايالى يۈزىنى قوللىرىنىڭ ئارىسىغا ئېلىپ ئۆكسۈپ يىغلىۋەتتى ...

ئاخىرقى تەلەپ

كېچىچە ئاغرىق ئازابىدا ئىگراپ چىققان كېسەللەر تاڭغا يېقىن ئۇخلاپ قېلىشقانىدى . بۇلارنىڭ ئىچىدە پەقەت بىر يىگىتلا ئويغاق ئىدى . يىگىتنىڭ ئامبۇردەك چىڭ قىسىلغان قولىدا مىجىقى چىقىپ كەتكەن بىر پارچە قەغەز تۇراتتى . ۋىجدانسىزلىق ئىپادىلەنگەن بۇ خەتكە مىختەك قادالغان جۈپ كۆزى غەزەپنىڭ كانىغا ئايلانغان بولۇپ ، كىرىپكىلىرى گويا بەتلەپ قويۇلغان ئوقيا ئىدى .

بىردىنلا ئۇنىڭ تېنى شۈركەنگەندەك بولدى - دە ، پەسكەش گەپلەر بىلەن ئۆزىنى بۇلغىغان بۇ قەغەزنى تېخى تولۇق كۆرۈپ ئۈلگۈرمىگەنلىكىنى ئەسكە ئېلىپ ، پۇرلىشىپ ئەسلىي ھالىتىنى يوقاتقان قەغەز يۈزىنى تىترەپ تۇرغان قوللىرى بىلەن ئاۋايلاپ تۈزلەپ ، داۋامىنى ئوقۇشقا باشلىدى :

«... بۇنداق دېسەم بەلكىم كېسەل ئازابىڭغا يەنە ئۈستىلەپ

ئازاب قوشۇشۇم مۇمكىن...»

ھەقىقەتەنمۇ كېلىشكەن ، سۈباتلىق يىگىت ئىدىڭ . ئاق كۆڭۈللۈكۈڭ ، ھۆسنۈڭگە ھەسسەلەپ ھۆسن قوشۇپ تۇرىدىغان سەۋىيەڭ ۋە تىرىشچانلىقىڭ مېنى تەسىرلەندۈرگەنىدى . قىسقىسى ، ئىستىقباللىق يىگىت ئىدىڭ . بىراق ئەمدىلىكتە ئوڭ پۇتۇڭ سۈنىدى ، بېشىڭ ئېغىر زەخمىلەندى . پۇتۇڭدىن يىلىك ئېقىپ كەتكەنلىكتىن كېسىپ تاشلىنىشنىڭ ئېھتىماللىقى كۆپ . ئۇنىڭ ئۈستىگە ئۆتكۈر كاللاڭ بۇرۇنقى ھالىتىگە كېلەلمەسلىكى مۇمكىن . پۇتۇڭ كېسىپ تاشلانسا ئىستىقبالڭمۇ تۈگىشىدۇ .

كېلىشكەن قەدىدىگە مەڭگۈ ھاسا تاياق ھەمراھ بولىدۇ . ئالىي مەكتەپ ئىمتىھانىدىن ئۆتكىنىڭ بىلەن ، سالامەتلىك تەكشۈرۈش ئىمتىھانى تېخى ئالدىڭدا . بۇ پېشكەللىك پۈتكۈل ئارزۇ - ھەۋەسلىرىڭنى خام خىيالغا ئايلاندۇردى...

مېنى كەچۈر ، سۇغا چۈشۈپ كەتكەن بالىنى قۇتقۇزۇش يولىدا ئۆزۈڭ يېرىم ئادەم بولۇپ قېلىۋاتقان بولساڭمۇ ، بۇنىڭ بەدىلىگە يەنە بىر ھايات قايتا ھاياتلىققا ئېرىشتى . بۇ ئالىجاناب روھىڭ بىر مەزگىل كىشىلەرنى تەسىرلەندۈرۈشى مۇمكىن . بىراق...

ئاشۇ كۈنى كىرگىنىمدە يۈز - كۆزۈڭ ۋە پۈتۈڭ داكىغا ئورالغان ھالدا ياتقانىكەنسەن . بۇ ھالىتىڭ مېنى بەكمۇ ئۈمىدسىزلەندۈردى . كىرگىنىمگە پۇشايمان قىلىپ قايتىپ چىقتىم . شۇ ئېچىنىشلىق كۆرۈنۈش ھازىر كۆز ئالدىمغا كەلسىمۇ قورقۇپ شۈركىنىپ كېتىمەن . مانا بۈگۈن بىر ئاز ياخشىلانغانلىقىڭنى ئاڭلاپ بۇ خەتنى كىرگۈزدۈم...

ئەگەر مەردلىكىڭ يەنىلا سۇنىمىغان بولسا ، مەندەك ۋاپاسىزنىڭ سۈرىتى ساڭا ئەمدى ھەرگىزمۇ خۇشاللىق بېغىشلىمايدۇ . شۇڭا ، قايتۇرۇپ بېرىشىڭنى ئۆتۈنمەن . بۇ مېنىڭ سەندىن كۈتىدىغان ئەڭ ئاخىرقى تەلپىم بولۇپ قالسۇن .

سالامەتلىكىڭنى تىلەپ :

نۇربىيە

1977 - يىل 7 - ئاينىڭ 12 - كۈنى»

ھۆرمەتلىك كىتابخان ، خەتنىڭ مەزمۇنىدىن يىگىتنىڭ ئىسمىنى بىلمەيلا خەۋەر تاپتىڭىز ، بەلكىم تاقەتسىزلىنىۋاتقانسىز ، بىلىشكە تەقەززا بولۇۋاتقان بۇ ئىسمىنى مەنلا ئېيتىپ بېرەي . ھېكايىمىزنىڭ قەھرىمانى زۇلپىقار بولۇپ ، تىرىشىپ ئۆگەنگەنلىكتىن بۇ قېتىمقى ئالىي مەكتەپ ئىمتىھانىدىن يۇقىرى نومۇر ئېلىپ ئۆتكەنىدى . شۇ تاپتا ئۇنىڭ بېشى ئاجراپ كېتىدىغاندەك زىڭىلداپ

ئاغرىيتتى ، كۆز ئالدىدا رەڭگارەڭ ، چوڭ - كىچىك شارچىلار پەيدا بولۇپ ، قالايمىقان ئۇچاتتى . ئۇنىڭغا گويا ھەممە نەرسە ۋىجدانسىزلىق بىلەن ھىجىيۋاتقاندا كۆرۈنەتتى . شۇم خەۋەرنىڭ ئەلچىسى بولغان ھېلىقى خەتنى ئاللىقاچان تىتىپ تاشلىغانىدى . ئۇ بىردىنلا ئۆزىمۇ سەزمىگەن ھالدا :
— ھۇ ، ۋىجدانسىز... — دەۋەتتى .

بۇ ئېچىنىشلىق ، قوپال ئاۋاز تاتلىق ئوخلاۋاتقان كېسەللەرنى ئويغىتىۋەتكەن بولسا كېرەك ، يەنە ئىگراش باشلاندى .

* * *

زۇلىپقار پۈتۈن زېھنى بىلەن دەرس تەكرارلاۋاتاتتى . سىنىپ تۇرمۇش ھەيئىتى ئەۋەتكۈچىنىڭ ئادىبىسى ئېنىق يېزىلمىغان بىر پارچە خەتنى بەردى . ئۇ سەل ھەيرانلىق ئىچىدە كۈنۋېرتنىڭ ئاغزىنى ئېچىپ ، بىرنەچچە پۈكلەنگەن خەتنى ئىتتىك سۇغۇرۇپ ئالدى .

«زۇلىپقار ، ئۆگىنىش ۋە تۇرمۇشۇڭ ياخشى كېتىپ بارغاندۇ ؟ مەكتەپ ھاياتى نېمىدېگەن گۈزەل - ھە ! ئۆز ۋىجدانىمغا مىڭلارچە لەنەت ئوقۇش بىلەن ، ساڭا يۈز كېلەلمەيدىغانلىقىمنى بىلدۈرمىەن ھەم ئالدىڭدا چەكسىز خىجىلمەن . مەن بىر ھىلىگەر ئالدامچىنىڭ دامىغا چۈشۈپ ، ئۆز ۋاقتىدا سېنى ئازابلىغانىكەنمەن . مانا ئەمدى تەنتەكلىك ۋە ئەقىلسىزلىقم تۈپەيلى ، پۇشايمان ئوتىدا كۆيۈپ قىلدەك تولغانماقتىمەن . ھىلىگەر لۈكچەكنىڭ ئۆزىنى دوختۇر دەپ تونۇشتۇرۇشىغا ئالدىنىپ ، مۇھەببىتىمنى ئۇنىڭغا بېغىشلىۋەتكىنىم ئۈچۈن ، ئۆمۈرلۈك ۋىجدان ئازابىغا مۇپتىلا بولدۇم... ئەسلىدە ... ئۇ ...

بولدى ، كۆپ سۆزلەش ھاجەتسىز . چۈنكى مەندەك بىر ئادەمنىڭ ساڭا بىلچىرلاش سالاھىيىتى يوق . مۇھەببەت ئۇقۇمىنى ئەمدى ئۇنتۇشۇم كېرەك ھەم ئۇنتۇشقا مەجبۇرمەن . ئىشلەۋاتقىنىمغا بىر يىل بولغان باسما زاۋۇتى مېنىڭ ئەڭ يېقىن

سىردىشىم ، پۈتۈن ئىشقىمنى شۇنىڭغا بېغىشلىدىم . كېيىنكى
ئىستىقبالىمنى شۇنىڭدىن تاپماقچىمەن . بۇ ئەقىدەمگە ھەرگىزمۇ
خائىنلىق قىلمايمەن .

زۇلپىقار ، سىز (ئەمدى «سىز» دەپ ئاتاشنى لايىق كۆردۈم)
شەرەپلىك ھالدا ئالىي مەكتەپكە ئوقۇشقا ماڭغاندا ئۆزىتىپ
قويۇشنى ئويلىغان بولساممۇ ، جۈرئەت قىلالىدىم . سىز
قۇتقۇزۇۋالغان بالىنىڭ ئاتا - ئانىسىدىن ئادىرىشىڭىزنى بىلىپ ،
كېچىكىپ بولسىمۇ مانا بۇ خەتنى يېزىشقا مۇۋەپپەق بولدۇم .

زۇلپىقار ، ئاڭلىسام مەكتەپ تەسىس قىلغان «يېڭى غۇنچە»
ژۇرنىلىنىڭ قوشۇمچە مۇھەررىرى بولۇپسىز . سىزنى
تەبرىكلەيمەن ، سىز ئىستىقباللىق . سىز دائىم «كەلگۈسىدە چوقۇم
جۇڭگونىڭ چېخوۋى بولىمەن» دەيتتىڭىزغۇ ! گۈزەل ئارزۇيىڭىز
جەزمەن ئىشقا ئاشقۇسى . ئەگەر مۇمكىن بولسا ، يۇقىرىقىلارنىڭ
مېنىڭ يۈرەك سۆزۈم ئىكەنلىكىگە ئىشەنسىڭىز ، چىن مۇھەببەتنىڭ
خائىنى بولغان مەندەك بىر قىزنىڭ مۇھەببەت سەرگۈزەشتىنى
تەسۋىرلەپ ئەسەر يېزىپ ، ھازىرقى ياشلارنىڭ مۇھەببەتتە مەندەك
قىڭغىر كېتىش تۈپەيلى ، بەختسىز بولۇپ قالماستىقىنى قولغا
كەلتۈرسىڭىز . بۇ مېنىڭ سىزدىن كۈتىدىغان ئەڭ ، ئەڭ ئاخىرقى
تەلپىم بولسۇن . بۇنىڭدىن كېيىن ھەرگىزمۇ بۇنداق ئاۋارە خەتنى
يېزىپ ۋاقتىڭىزنى ئالمايمەن . سىزنىڭ چىن مۇھەببەتنىڭ چولپانى
بولۇپ ، مەڭگۈ بەختلىك بولۇشىڭىزغا تىلەكداشمەن .

تېنىڭىزگە سالامەتلىك ،

ئۆگىنىشىڭىزگە مۇۋەپپەقىيەت تىلەپ :

نۇربىيە

1980 - يىل 8 - ئاي

زۇلپىقار قەغەزدىكى رەڭ تاراپ كەتكەن گۇڭگا خەتلەرنىڭ
ياش دېغى ئىكەنلىكىنى پەرەز قىلدى .

1981 - يىل 9 - ئاي ، مەكت

بىلەيچى بوۋاي

— بالام ، بىلەي دېگەن پىچاق ، قىغىراق ، كەكە ، پالتا بار ئۆيدە لازىم بولىدىغان نەرسە ، بىرەرنى ئېلىپ قويۇڭ...
ئۇزۇندىن بۇيان ئۆزۈم قىزىقىپ يۈرگەن بۇ بىلەيچى بوۋاينىڭ ئالدىدا بۈگۈن ئەتەي توختاپ ، ئۇنىڭغا يېڭىباشتىن سەپسالىدىم .
ئۇنىڭ ئىككى مەڭزىدىن قان تېمىپ تۇراتتى ، پېشانىسىنى قورۇقلار قاپلىغان ، چاچ - ساقاللىرىغىلا ئەمەس ، قاشلىرىغىمۇ ئاق كىرگەنىدى . ئاق خەسە يەكتىكى ، قارا چېبەر قۇت تامبىلى ، بېشىغا كىيگەن بادام دوپپىسى بوۋاينى تېخىمۇ سالاپەتلىك كۆرسىتەتتى .
ئۇ چىرايلىق ئىشلەنگەن نۇقتا سېلىنىپ ، گىلەم مۆلە بىلەن ياسىداق جابدۇلغان كۆك ئېشىكىگە يۆلىنىپ تۇراتتى . مۆلەنىڭ ئۈستىگە ئارتىلغان خۇرجۇننىڭ ئىككى كۆزىگە بىلەي سېلىنغانىدى .

— چوڭ دادا قانچە ياشقا كىرگەنلا ؟
— چامىچە بىر كام توقسانغا كەلدىم ، بالام .
— بۇ بىلەي تاش تاغنىڭ قانداق يېرىدىن چىقىدۇ ؟
خېرىدارسىز زېرىكىپ قالغان بوۋاي مېنىڭ بۇ سوئالىم بىلەن جانلىنىپ كەتتى .
— تاغ دېگەننىڭ بىلەي تاش چىقىدىغان يەرلىرى كۆپ ، ئېگىز چوققىدىنمۇ ، بەل ، تۆپىلەردىنمۇ چىقىدۇ .
— مۇشۇنداق پارچە - پارچە بولامدۇ ياكى...

— ئالدىغا تەييار ئۇچرايدىغان گەپ نەدە ، بالام ، بولقا ، تۆمۈر شىنا بىلەن چاقىدىغان گەپ . كۆردىڭىزمۇ ماۋۇ قولنى ، بىر خۇر-جۈن ياڭقىڭىز بولسا ھەش - پەش دېگۈچە چېقىپ بېرىمەن... ئۇنىڭ تارمۇشتەك قارىداپ كەتكەن دىقماق قولىرى قاداق بىلەن تولغانىدى .

— بىر كۈندە مۇشۇنداق بىلەيدىن قانچىنى ياسايسىز ؟
ئۇ ماڭا ھومىيىپ قاراپ قويدى ۋە قولىدىكى تايىقى بىلەن بىلەي سېلىنغان خۇرجۇننى ئۇرۇپ تۇرۇپ :
— بۇ سېغىز ئەمەس بالام ، تاش بۇ ، تاش . بىر كۈندە قانچىسى ئەمەس ، قانچە كۈندە بىرنى ياسايسىز دەپ بېقىڭا ، ئېسىمنى بىلگەننىڭياقى ئۆمرۈم مۇشۇ بىلەنچىلىك بىلەن ئۆتتى . بىر كۈندە بىر بىلەي ياساپ باقمىدىم .
— بىرى قانچە پۇل ؟

بوۋاينىڭ چىرايىغا كۈلكە يۈگۈردى .
— ئوخشاش ئەمەس ، چوڭنىڭ چوڭراق ، كىچىكىنىڭ كىچىكرەك . بۇرۇن خېلى پۇلغا ئالدىغان ، ھازىر ئەرزان ، ماۋۇ چۇڭى بىر يېرىم كوي ، باھا قويمايمەن ، كىچىكى يېرىم كوي . مېنىڭ بوۋايغا قاراپ ئىچىم سىيرىلىپ كەتتى . نېمىدېگەن ئېغىر ئەمگەك ، زور بەدەل ، كۆپ ئەجىر ، ئەرزان نەرخ .
— چوڭ دادا ، بالىلىرىڭىز يوقمۇ ؟

— بولمامدىغان ، توققۇز قىزىم ، خۇدا بەرگەن توققۇز كويۇغۇلۇم بار . ھەممىسى بالا - چاقىلىق .
— ئۇلار سىزگە...
— ھەممىسىنىڭ «ۋاي دادا» دەپ ھالى قالمايدۇ ، بىراق ئاتا

كەسپىنى تاشلىغىم كەلمەيدۇ ، ئۇنىڭ ئۈستىگە كىچىكىمدىن ئىشلەپ ئۆگىنىپ قاپتىمەن ، بىر كۈن بىكار بولۇپ قالسام كېسەل بولۇپ قالىمەن . دادام رەھىمىتى «ھاياتلىق ھەرىكەت بىلەن ئاۋات» دەيدىغان . شۇ گەپ راست ئىكەن ، قانداق ، بىرەرنى ئېلىپ قويمايمىسىز . ئۆزى ئەرزان ، ئۆيىدە بىرەرنى بولمىسا قەدرى

ئۆتۈلىدىغان نەرسە ، پىچىقىڭىز ھەرقانچە بەلەن بولسىمۇ گاللىشىدۇ .

مەن چوڭ بىلەيدىن بىرنى قولۇمغا ئېلىپ ، پۇلنى سۇنۇپ بولۇپ توختاپ قالدىم . بوۋايمۇ شۇ ھامان ماڭا تىكىلدى .
— چوڭ دادا ، ھەممە بىلىيڭىز نەچچە چىقار ؟

بوۋاي ماڭا ئەجەبلىنىپ قاراپ قويۇپ ، ئېشىكىنىڭ قۇلىقىنى سىلىغاچ ، خۇشياقمىغان تەرزىدە :
— ئون سەككىز ، — دېدى .

— ھەممىنى ئۆز نەرخى بويىچە مەن ئالاي .

بوۋاي ماڭا ھەيران بولۇپ قارىدى .

— سىز... سىز ھەممىنى ئالىمەن دېدىڭىزما ؟
— ھەئە !

— نېمە قىلىسىز ؟

...

مەن بۇ تەرىپىنى ئويلىمىغاچقا ، دەرھال جاۋاب بېرەلمەي دۇدۇقلاپ قالدىم .

— ئەمدى... بۇلارنى ساتمەن دەپ سىزنى ئاۋارە بولۇپ يۈرمىسۇن دەپ .

— بىر ئۆيگە بىرى يېتىدۇ... سىز ھەممىنى ئېلىپ... ماڭا ئىچ ئاغرىتىۋاتامسىز !؟ بىرنى ئىشلىتىسىز ، قالغىنىنى ئەسكى چالما ئورنىدا... ھىم ، مەن بۇنى تاغدىن بىر قونۇپ ئاران ئەكېلىپ ، مىڭبىر جاپادا ياسىغان . سىز زە ، بالام ، نېمە ئويلاۋاتىسىز ؟... ماڭا ئىچ ئاغرىتقۇچە ، ئۆزىڭىزگە ئىچ ئاغرىتىڭ ، كۆزىڭىزگە بىچارە كۆرۈنۈۋاتىمەنما ؟

بوۋاي قاينىغىنىچە ئېشىكىنى زەردە بىلەن زىخلاپ مېڭىپ كەتتى .

— ئەمىسە ماۋۇ بىرىنىڭ پۇلىنى...

— بولدى ، سىزگە بەردىم .

بوۋاي كەينىگە قاراپمۇ قويماستىن ، ئېشىكىنى يېتىلەپ